

บทที่ 6

อภิปรายผล

เนื้อหาของบทนี้เป็นการอภิปรายผลการศึกษา โดยจะใช้แนวคิดของศาสตร์แห่งกิจกรรมการดำเนินชีวิตมาอธิบายให้เกิดความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในเรื่องของกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวที่ปรับเปลี่ยนไปและความหมายของการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวที่เน้นการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การจัดสรรเวลาให้ตอบสนองต่อตารางฝึก/บำบัดของเด็กออทิสติก และการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นในครอบครัวเนื่องจากการดูแลเด็กออทิสติกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลได้ถ่ายทอดให้เห็นถึงความสำคัญของการก้าวเดินไปด้วยกันของครอบครัวผ่านการทำกิจกรรมและการปรับวิธีการทำ รวมถึงการปรับวิธีการของการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ ในบทนี้ยังมีการสรุปการเรียนรู้ จุดแข็งและข้อจำกัดของงานวิจัย รวมถึงข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และงานวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ช่วยยืนยันว่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 4 อย่างของแบบจำลอง PEOP คือ ตัวบุคคล (Person) สิ่งแวดล้อม (Environment) กิจกรรมการดำเนินชีวิต (Occupation) และความสามารถในการกระทำ (Performance) ที่ส่งผลต่อความสามารถในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Baum, & Christiansen, 2005) ในการศึกษาครั้งนี้ เด็กออทิสติกเป็นสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในครอบครัวที่ส่งผลต่อสมาชิกในครอบครัว การทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตและกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเพื่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยในการศึกษาครั้งนี้ผลของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินชีวิตแสดงให้เห็นในส่วนของกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวที่เปลี่ยนไปนั้นเป็นอย่างไร มีการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบเพื่อให้ไปสู่จุดมุ่งหมายของชีวิตอย่างไร มีการช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมอย่างไร ปรับวิธีการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร ครอบครัวมีส่วนร่วมในสังคมอย่างไรและความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเช่นไรซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลดังนี้

การดำเนินชีวิตร่วมกับเด็กออทิสติกที่เป็นสมาชิกของครอบครัวมีผลต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกที่เหลือทั้งหมดของครอบครัว ผลการวิจัยในบทที่ 4 ได้แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น การทำงาน การดูแลลูก การทำงานบ้าน การทำกิจวัตรประจำวัน การทำกิจกรรมยามว่างและกิจกรรมทางสังคม งานวิจัยครั้งนี้ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจต่อกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กออทิสติก คือรูปแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นได้รับการปรับเปลี่ยนไปให้เข้ากับการดำเนินชีวิตร่วมกับเด็กออทิสติก เช่น “แบ่งกันทำ

หน้าที่เพื่อดูแลลูกกับเพื่อหน้าที่ทำงานหารายได้” “งานบ้านหน้าที่ไม่ตายตัว” “ผนวกเวลาเพื่อดูแลลูกกับกิจกรรมของผู้ปกครอง” และ “การมีส่วนร่วมในสังคมของครอบครัว”

เมื่ออธิบายการปรับเปลี่ยนรูปแบบการกระทำกิจกรรมของครอบครัวด้วยมุมมองของศาสตร์แห่งกิจกรรมการดำเนินชีวิต ทำให้เห็นว่าสมาชิกของครอบครัวมีศักยภาพในปรับตัวต่อการเลือกทำกิจกรรม ปรับวิธีการทำและปรับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินชีวิตทั้งของผู้ดูแลหลักและสมาชิกคนอื่น ๆ นั่นคือ “occupational adaptation” ที่มองว่าการดำเนินชีวิตของมนุษย์สามารถมีการปรับเปลี่ยนได้และการปรับเปลี่ยนถือเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา กระบวนการปรับเปลี่ยนสามารถมองเห็นได้จากกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่มนุษย์ทำ แต่กระนั้น บ่อยครั้งที่ความเจ็บป่วยและความพิการส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (Wood, 1996) ดังเช่นในงานวิจัยนี้ ความบกพร่องในการประกอบกิจกรรมของสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนการประกอบกิจกรรมของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวให้เหมาะกับบริบทและบทบาทที่ดำเนินไป หากมองผ่านมุมมองทางกิจกรรมบำบัดจะสะท้อนให้เห็นว่าการปรับกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่เกิดขึ้นจะเป็นไปเพื่อให้ครอบครัวมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินชีวิตมากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินชีวิตจะเป็นผลลัพธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในตัวบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและตลอดเวลาที่มีการปรับตัวในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต ตัวบุคคลจะสร้างเอกลักษณ์และความสามารถในการทำกิจกรรมผ่านการรักษาไว้ซึ่งการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้จะเปลี่ยนแปลงไปมากเพียงใดขึ้นอยู่กับการพัฒนาและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เกิดขึ้น (Kielhofner, 2004) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้สมาชิกครอบครัวได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกนั้นคือการมีเด็ก ออทิสติกในครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวต้องทำหน้าที่ในการช่วยเหลือกันในการดูแลเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นหน้าที่พิเศษแตกต่างจากครอบครัวปกติทั่วไป โดยการปรับกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจะเป็นตัวหล่อหลอมให้กิจกรรมการดำเนินชีวิตของสมาชิกครอบครัวเด็กออทิสติกมีลักษณะแตกต่างจากครอบครัวเด็กปกติทั่วไปในการจัดการกิจกรรมการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ภายในครอบครัวเพื่อให้กิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวดำเนินต่อไปได้

เมื่อพิจารณารายละเอียดของการปรับเปลี่ยนในแต่ละกิจกรรมของครอบครัวที่เกิดขึ้น พบว่าเป็นผลจากการที่กิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวบางประเภทเกิดการเสียสมดุล (Wilcock, 1998) ตามปกติแล้ว กิจกรรมการดำเนินชีวิตที่สมดุลจะขึ้นกับโอกาสการเลือกทำของบุคคลแต่ละคน และความสมดุลของการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันส่งผลต่อสุขภาพกายและใจของบุคคล (สรินยา ศรีเพชรารุช, 2552) ในการวิจัยครั้งนี้พบว่ากิจกรรมงานบ้านเป็นกิจกรรมที่เสีย

สมคูลไป เนื่องจากผู้ดูแลหลักจะต้องให้ความสนใจในการดูแลเด็กออทิสติกเป็นอย่างมากทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมงานบ้านที่เคยรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ การปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในครอบครัวเพื่อหาทางรักษาสมคูลของการทำกิจกรรมนี้ คือ สมาชิกคนอื่นจะการช่วยเหลือกันโดยไม่คำนึงว่าต้องเป็นหน้าที่ของใครเพื่อให้กิจกรรมงานบ้านนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้และผู้ดูแลหลักสามารถดูแลเด็กออทิสติกได้อย่างเต็มศักยภาพ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Segal (2000) ที่พบว่าเมื่อบิดาเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานบ้านจะช่วยให้แม่สามารถดูแลเด็กเพื่อช่วยส่งเสริมการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตได้มากขึ้น กิจกรรมอีกประเภทที่ผู้ปกครองเล่าว่ามีประสบการณ์ของการที่ไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่หรือเสียสมคูลของการทำกิจกรรม คือ กิจวัตรประจำวันพื้นฐานหรือการพักผ่อนของผู้ปกครอง ซึ่งเกิดจากความบกพร่องของเด็กออทิสติกในการประกอบกิจวัตรต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองหรือไม่สามารถทำได้ตามวัยที่ควรจะเป็น ทำให้ผู้ปกครองจะต้องช่วยเหลือเด็กเป็นอย่างมากและรวมถึงต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ดังนั้น จึงมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไปพร้อมกับ ๆ เด็กออทิสติกหรือให้เด็กออทิสติกอยู่ร่วมขณะที่ผู้ปกครองทำกิจวัตรประจำวันของตนเอง หรือทำกิจกรรมยามว่างของตนไปพร้อม ๆ กับลูกที่เป็นออทิสติก ซึ่งตรงกับวรรณกรรมทางกิจกรรมบำบัดที่กล่าวว่าครอบครัวเด็กพิเศษจำเป็นต้องให้การดูแลเด็กมากกว่าเด็กปกติและต้องใช้ระยะเวลาในการช่วยเหลือมากกว่าเด็กปกติทั่วไป จึงส่งผลให้ครอบครัวมีเวลาในการกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจำกัดเนื่องจากครอบครัวต้องทำหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน (Jaffe, et al., 2010)

สำหรับกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมที่มีผลผลิตแบบที่เป็นการหารายได้ พบว่ากิจกรรมการดำเนินชีวิตเหล่านี้ สมาชิกบางคนถูกจำกัดให้ไม่สามารถทำได้หรือการขาดหายไปของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (occupational deprivation) (Wilcock, 1998) การขาดหายไปจากการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้และอิทธิพลภายนอกหรือสถานการณ์ที่หน่วงเหนี่ยว ขัดขวางไม่ให้คนเราทำได้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง สามารถส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้ เมื่อสถานการณ์ของครอบครัวเปลี่ยนไปด้วยการที่ต้องดูแลเด็กออทิสติกประกอบกับครอบครัวมีความต้องการที่จะส่งเสริมความสามารถในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ครอบครัวจึงได้ทำการจัดการแบ่งงานกันในครอบครัวโดยมีผู้ปกครองคนใดคนหนึ่งต้องทำหน้าที่หลักในการดูแลเด็กและทุ่มเทเวลาในการดูแลเด็กอย่างเต็มที่เพื่อให้เด็กได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้มีความสามารถทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของตัวเองได้ ทำให้บทบาทในการทำกิจกรรมหารายได้หายไป และยังพบว่ากิจกรรมทางสังคมเป็นกิจกรรมของครอบครัวที่ถูกจำกัดการมีส่วนร่วมหรืออาจจะกล่าวได้ว่า สมาชิกของครอบครัวขาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น การขาดหายไปของกิจกรรมทางสังคมร่วมกับญาติพี่น้องหรือเพื่อนร่วมงานหรือมีการ

ลดระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมลงไปถึงไม่มีการทำกิจกรรมทางสังคมเลย ครอบครัวเด็กพิเศษส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมจะมีโอกาสที่น้อยลงที่จะมีส่วนร่วมในชุมชน เนื่องจากมีได้รับผลกระทบจากมุมมองของคนอื่นที่มีต่อเด็กที่มีความจำเป็นพิเศษว่าเด็กเหล่านี้ไม่สามารถกระทำหรือเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนหรือสังคมได้ (Jaffe, et al., 2010)

อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กออทิสติกที่มีลักษณะ “แบ่งกันทำหน้าที่เพื่อดูแลลูกกับเพื่อหน้าที่ทำงานหารายได้” “งานบ้านหน้าที่ไม่ตายตัว” “ผนวกเวลาเพื่อดูแลลูกกับกิจกรรมของผู้ปกครอง” และ “การมีส่วนร่วมในสังคมของครอบครัว” แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของครอบครัวเมื่อมีเด็กออทิสติกในครอบครัว โดยการปรับการทำกิจกรรมเหล่านี้เกิดจากการที่ครอบครัวเกิดการเสียสมดุลหรือถูกจำกัดในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตอันเนื่องมาจากการที่มีเด็กออทิสติกเป็นสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับ occupational adaptation ผ่านกิจกรรมครอบครัวที่ทำให้เห็นว่าสามารถกระทำได้และส่งผลดีต่อคนในครอบครัว

ผลการวิจัยยังทำให้เข้าใจเพิ่มเติมถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวในบริบทที่มีเด็กออทิสติกมาเกี่ยวข้อง ถึงแม้ครอบครัวจะต้องทำกิจกรรมมากมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กออทิสติก แต่สมาชิกในครอบครัวยังพยายามจัดสรรเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อนำพาครอบครัวให้ดำเนินชีวิตผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตและรวมถึงการให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ที่บ่งบอกถึงการที่สมาชิกในครอบครัวพยายามหาโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีเด็กออทิสติกมีส่วนร่วมอยู่เสมอเป็นการกระทำเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้มีเวลาอยู่ด้วยกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอที่ครอบครัวเชื่อว่าจะส่งผลให้สมาชิกทุกคนรับรู้และเรียนรู้การดูแลซึ่งกันและกัน สร้างความผูกพันและทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวของครอบครัว ทางกิจกรรมบำบัดและศาสตร์แห่งกิจกรรมการดำเนินชีวิตพบว่า การกระทำกิจกรรมครอบครัวร่วมกันเป็นสิ่งที่สร้างความสุขและเต็มไปด้วยความรัก อาจมองได้ว่าเป็นการเติมเต็มซึ่งกันและกันผ่าน การกระทำหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมครอบครัวร่วมกัน (Christiansen, & Baum, 2008) และนอกจากนี้ ครอบครัวที่ให้ข้อมูลได้ให้คุณค่ากับการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งครอบครัวและการใช้เวลาร่วมกับเด็กผ่านกิจกรรมการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ก็เพื่อให้มีเวลาใช้ชีวิตกับเด็กมากขึ้น (Primeau, 2004) ซึ่งการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตร่วมกันที่สมาชิกในครอบครัวมีให้แก่กันมากขึ้นจะช่วยส่งเสริมให้ความรู้สึกผูกพันกันระหว่างเด็กและผู้ปกครองเหนียวแน่นขึ้นตามระดับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน (Koontz-Lowman, 2005)

ประเด็นต่อมาที่ครอบครัวให้ความสำคัญในการจัดสรรเวลา คือ ตารางเวลาในชีวิตประจำวันของเด็กกำหนดชีวิตครอบครัวซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบว่าแต่ละครอบครัวจะให้

ความสำคัญกับการบำบัดของเด็กออทิสติก โดยจะพยายามนำเด็กไปรับการบำบัดให้ทันเวลาการบำบัดอย่างสม่ำเสมอและดำเนินชีวิตด้วยความผ่อนคลายในช่วงวันหยุด แต่ด้วยบทบาทที่สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนได้รับไม่ได้มีเพียงการดูแลเด็กออทิสติกเพียงอย่างเดียว จึงส่งผลให้ครอบครัวต้องมีการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับตารางเวลาของเด็กออทิสติก

การที่ครอบครัวให้ความสำคัญในการนำเด็กไปรับการบำบัดโดยใช้การจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมหรือปรับขั้นตอนในการทำกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวสามารถดำเนินไปได้และเด็กออทิสติกได้รับการบำบัดเพื่อให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการทำหน้าที่ของครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับทุกกิจกรรมที่มีในครอบครัวเพื่อช่วยคงไว้ซึ่งความความสมดุลของกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวและช่วยเติมเต็มความเป็นครอบครัวเดียวกัน เนื่องจากการที่สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวได้อย่างครบถ้วนจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และประเด็นสำคัญที่ครอบครัวให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ของครอบครัวเนื่องจากทุกกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวมีความหมายในการเชื่อมโยงสมาชิกในครอบครัวเข้าด้วยกันและช่วยให้สมาชิกในครอบครัวรับรู้ถึงการมีกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ครอบครัวให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นฐานของชีวิตและลักษณะการใช้ชีวิตของเด็กจะช่วยเสริมสร้างให้เด็กเติบโตเป็นสมาชิกในสังคมที่มีคุณภาพและมีภาวะสุขสมบูรณ์ (Jaffe, et al., 2010)

จากการศึกษาพบว่าครอบครัวต้องพบกับความเครียดในการดูแลเด็กออทิสติกที่เป็นผลมาจากทั้งอาการและความบกพร่องของตัวเด็กและจากการที่กิจกรรมของครอบครัวที่ต้องปรับเปลี่ยนไปโดยเฉพาะเมื่อต้องดูแลเด็ก ทางออกหนึ่งที่ครอบครัวเลือกใช้คือ การที่สมาชิกในครอบครัวดูแลกันและกันเพื่อให้การดูแลเด็กออทิสติกดำเนินไปอย่างไม่เคร่งครัดจนเกิดความเครียดในครอบครัวด้วยการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัว การดูแลเด็กออทิสติกให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็นแรงผลักดันให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยครอบครัวจะเลือกว่าต้องทำกิจกรรมอะไรและอย่างไรบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับแรงผลักดันที่เข้ามา ซึ่งการทำงานของกระบวนการปรับตัวของครอบครัวจะเริ่มจากการให้ความสำคัญความเครียดที่เกิดขึ้นและจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวดำเนินต่อไปได้ (Jaffe, et al., 2010) ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าเมื่อรับรู้ว่าคุณเป็นออทิสติกครอบครัวเลือกที่จะค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ หรือถามจากคนรู้จัก เพื่อจะหาสถานที่ในการบำบัดออทิสติกและเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของเด็กออทิสติกที่กระทบต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัว โดยหลังจากเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ จากนักวิชาชีพครอบครัวจะนำมาวิธีการที่ได้ประยุกต์ให้เข้ากับปัญหาหรือ

อุปสรรคในการดำเนินชีวิตของครอบครัวอันเกิดจากปัญหาพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่ส่งผลให้ครอบครัวเกิดความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Bendixen, et al. ปี ค.ศ. 2011 ที่พบว่าในช่วงแรกระดับความเครียดของพ่อและแม่เด็กออทิสติกจะอยู่ในระดับสูงแต่เมื่อได้เรียนรู้วิธีการบำบัดเด็กต่าง ๆ จากนักวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อจัดการกับปัญหาพฤติกรรมของเด็กออทิสติก โดยระดับความเครียดที่ลดลงของพ่อจะไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญแต่ของแม่จะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตามลักษณะที่ครอบครัวร่วมกันทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตในประเด็นของ “การทำกิจกรรมร่วมกันทั้งครอบครัว” และ “ความเครียดและวิธีการจัดการความเครียด” เพื่อฟื้นฟูอุปสรรคจากการมีเด็กออทิสติกเป็นสมาชิกในครอบครัว แสดงถึงความสามารถของครอบครัวในการวางแผนและทำงานร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวเมื่อมีความเครียดและการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว (Koontz-Lowman, 2005) ในอีกมุมมองหนึ่งเกี่ยวกับความเครียดที่เกิดขึ้นในครอบครัวในงานวิจัยครั้งนี้มาจากหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวที่เพิ่มขึ้น นอกจากจะมีหน้าที่เป็นบิดา มารดา เหมือนครอบครัวทั่วไปแล้วยังต้องมีหน้าที่ในการดูแลเด็กออทิสติก หากมองในมุมของกิจกรรมบำบัดการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหน้าที่จะมีความซับซ้อนของการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต โดยเริ่มจากการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้การกระทำต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับจากนั้นจะเชื่อมโยงการกระทำต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายด้วยการกระทำกิจกรรมเหล่านั้น เพื่อนำไปสู่การขยายเป้าหมายเพื่อให้เหมาะสมกับช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป (Baum, & Christiansen, 2005) ซึ่งจะตรงกับงานวิจัยครั้งนี้ที่ช่วงแรกที่เกิดความเครียดเมื่อรับรู้ว่าคุณเป็นออทิสติก ผู้ปกครองจะแสวงหาองค์ความรู้ในการรักษาเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในการดูแลเด็กออทิสติกได้ โดยเริ่มจากการหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อหาสถานที่และวิธีการที่จะบำบัดลูกที่เป็นออทิสติก เมื่อได้ข้อมูลตามที่ต้องการผู้ปกครองจะนำลูกไปเข้ารับการบำบัดในสถานที่เหล่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะได้รับบริการจากทีมสหวิชาชีพในการสอนวิธีการดูแลเด็กออทิสติกตามวิธีการของแต่ละวิชาชีพ จากนั้นผู้ปกครองจะลองฝึกลองดูในวิธีการต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้จากสหวิชาชีพและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้วิธีที่เหมาะสมกับครอบครัวมากที่สุด จากนั้นเมื่อเวลาผ่านไปจะมีการดูแลความรู้สึกร่วมกันและกันทั้งครอบครัวเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวควบคู่กับการทำหน้าที่ในการดูแลเด็กออทิสติกได้อย่างเหมาะสมตามช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป

จากผลการวิจัยพบว่าครอบครัวได้มีการปรับการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวสามารถดำเนินต่อไปได้เป็นระดับขึ้น โดยเริ่มจากการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดูแลเด็กออทิสติกจากทีมสหวิชาชีพ จากนั้นผู้ปกครองจะฝึกฝนการใช้ทักษะต่าง ๆ ในการสอนเด็กในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตและทดลองวิธีการต่าง ๆ จน

ได้วิธีการที่เหมาะสมกับครอบครัว เมื่อได้วิธีการที่เหมาะสมแล้วผู้ปกครองจะนำวิธีการเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของครอบครัวร่วมกับกิจกรรมการดำเนินชีวิตอื่น ๆ ซึ่งในทางกิจกรรมบำบัดมองว่าในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตจะเริ่มจากการทำทักษะต่าง ๆ จากนั้นเมื่อนำทักษะต่าง ๆ มารวมกันก็จะเกิดความสามารถในการกระทำกิจกรรมที่เป็นรูปแบบเฉพาะและจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตในบริบทที่ตนเองเกี่ยวข้อง (Kielhofner, 2004) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ที่แต่ละครอบครัวกระทำเพื่อให้กิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวดำเนินต่อไปได้ ซึ่งในทางกิจกรรมบำบัดมองว่าศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าและความหมายของแต่ละบุคคลจะเป็นตัวส่งเสริมสุขภาวะหรือภาวะสุขสมบูรณ์ (Baum, & Christiansen, 2005)

การเรียนรู้จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาในการทำความเข้าใจกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กออทิสติก สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยได้เรียนรู้จากงานวิจัยชิ้นนี้คือ การได้รู้จักครอบครัวเด็กออทิสติกในมุมมองที่แตกต่างจากที่คุ้นเคยในฐานะผู้บำบัด ซึ่งในมุมมองผู้บำบัดในสถาบันผู้วิจัยเคยคิดว่าได้รู้จักครอบครัวเด็กออทิสติกเป็นอย่างดีแล้วแต่เมื่อได้ลงภาคสนามในการเก็บข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นชีวิตอีกหลาย ๆ ด้านของครอบครัวเด็กออทิสติกที่คุ้นเคย คำถามที่เคยติดค้างในความคิดเริ่มได้รับคำตอบที่กระจ่างขึ้น เช่น ในการบำบัดแต่ละครั้งการแนะนำวิธีการบำบัด ในฐานะนักกิจกรรมบำบัดจะทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ให้บริการก่อนที่จะแนะนำวิธีการบำบัดที่เข้าใจว่าเหมาะสมและมั่นใจว่าผู้ปกครองสามารถทำได้ แต่หลายต่อหลายครั้งที่เมื่อผู้ปกครองกลับมาหาอีกครั้งคำตอบที่มักจะได้รับเป็นประจำคือ “ไม่ได้ทำ” เมื่อสอบถามถึงเหตุผลคำตอบที่ได้ก็จะมีลักษณะไม่มีเวลา ไม่มีใครช่วย ที่บ้านไม่พร้อม ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ลงเก็บข้อมูลภาคสนามทำให้เข้าใจคำตอบที่ได้รับจากผู้ปกครองมากขึ้นว่าคำตอบเหล่านั้นเป็นเรื่องจริงและมีสาเหตุอย่างไร

ในฐานะผู้บำบัดจึงอยากขอขอบคุณกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นอย่างมากที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้นถึงความเหมาะสมของวิธีการบำบัดที่ควรแนะนำให้กับผู้ปกครอง หากไม่มีกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพวิธีการบำบัดที่ผู้วิจัยเรียนรู้ที่จะแนะนำให้กับผู้ปกครองจะเป็นเพียงวิธีการที่ดีและเหมาะสมในมุมมองของผู้บำบัดเท่านั้นแต่จะเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมอย่างแท้จริงกับครอบครัวเด็กออทิสติกหรือไม่ นั่นจะไม่มีทางรู้เลย

ปัญหาอุปสรรค

โดยรวมแล้วงานวิจัยสามารถดำเนินงานไปได้ตามแผนที่วางไว้ ดังรายละเอียดการเข้าถึงข้อมูลและการสัมภาษณ์ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้พบกับความท้าทายบางประการในช่วงแรกของการเก็บข้อมูลแต่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนงานวิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ความท้าทายแรกเริ่มในช่วงการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล โดยเมื่อผู้วิจัยได้รายชื่อผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์และมีคุณสมบัติตามที่กำหนด พบว่าหลังจากที่อธิบายถึงการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลแก่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านยินดีเข้าร่วมการวิจัย แต่เมื่อทำการตกลงนัดหมายเพื่อไปเก็บข้อมูลที่บ้านตามที่ผู้วิจัยแจ้งผู้ให้ข้อมูลบางท่านเริ่มมีท่าทีลังเลและถามย้ำกับผู้วิจัยว่า “ต้องไปที่บ้านจริง ๆ หรือ” เมื่อผู้วิจัยยืนยันถึงความจำเป็นในการเก็บข้อมูลที่บ้าน ผู้ให้ข้อมูลบางท่านเริ่มบ่นเบี่ยงว่าถ้าไปที่บ้านจะไม่มีเวลาให้ถ้าเป็นไปได้อาจให้ข้อมูลขณะอยู่ที่สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เมื่อผู้วิจัยย้ำถึงความจำเป็นอีกครั้งผู้ให้ข้อมูลจึงขอปฏิเสธที่จะเข้าร่วมการวิจัยตามการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลบางท่านยินดีเข้าร่วมการวิจัยแต่เมื่อทราบว่าผู้วิจัยจะเข้าไปสัมภาษณ์เพียงคนเดียวผู้ให้ข้อมูลขอยกเลิกการเข้าร่วมวิจัยเนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ชายและตัวผู้ให้ข้อมูลอยู่กับลูกเพียงสองคนในห้องพักจึงไม่สะดวกใจที่จะให้ไปเก็บข้อมูล ในกรณีเหล่านี้ผู้วิจัยได้แก้ไขโดยการขอรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเพิ่มเติมจากพยาบาลประจำแผนกผู้ป่วยใน ซึ่งสามารถหาผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเพิ่มเติมได้และเมื่อผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูลกลุ่มใหม่ผู้วิจัยได้อธิบายย้ำถึงการไปเก็บข้อมูลที่บ้าน โดยผู้วิจัยเพียงคนเดียว

ต่อมาเมื่อได้ผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและยินดีให้ไปเก็บข้อมูลที่บ้านผู้วิจัยได้พบกับความท้าทายอีกครั้งนั่นคือ การขอลื่อนนัดเมื่อใกล้ถึงวันที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล โดยเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อผู้วิจัยทำการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลในการเข้าไปเก็บข้อมูลเมื่อใกล้ถึงวันที่นัดหมายผู้วิจัยติดต่อเพื่อยืนยันการนัดหมายพบว่าผู้ให้ข้อมูลขอลื่อนนัดออกไปอีก 1 สัปดาห์และเมื่อใกล้ถึงวันนัดหมายผู้ให้ข้อมูลก็ขอลื่อนไปอีก 1 สัปดาห์ ด้วยความสงสัยผู้วิจัยจึงถามย้ำถึงความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยอีกครั้งหนึ่งซึ่งผู้ให้ข้อมูลแสดงความต้องการถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้รับทราบและทำการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลรายอื่นทดแทน

เมื่อผู้วิจัยเข้าสู่ภาคสนามในการเก็บข้อมูลสิ่งหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือภาพลักษณ์ของการเป็นผู้บังคับของผู้วิจัยในสายตาของผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำให้ในช่วงแรกผู้ให้ข้อมูลยังมีความเกรงใจในการให้ข้อมูล เพื่อให้การถ่ายทอดประสบการณ์การทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตไม่เกิดการบิดเบือนจากความไม่ถูกต้องของข้อมูลหรือจากอคติของผู้วิจัย ดังนั้นตลอดระยะเวลาระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และตีความข้อมูลตามหลักการของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ไม่ว่าจะเป็นการถอดเทปแบบคำต่อคำและทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากนั้นผู้วิจัยนำเอาส่วนของข้อมูล ที่ผ่านการวิเคราะห์และตรงกับงานวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ

จุดแข็งของงานวิจัย

จุดแข็งของงานวิจัยนี้มาจากระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถสืบค้นวิธีการ ทำและความหมายของกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กออทิสติกจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลในสภาพการณ์จริง ทำให้มีความเข้าใจประสบการณ์การทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของ ครอบครัวเด็กออทิสติกได้อย่างลึกซึ้ง

นอกจากนี้ จุดแข็งของงานวิจัยนี้อยู่ที่การให้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างด้วยข้อคำถามที่อยู่ในกรอบแนวคิดของแนวทางการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ตั้งอยู่บนทฤษฎีพัฒนาการ ครอบครัว ศาสตร์แห่งกิจกรรมการดำเนินชีวิต กรอบอ้างอิง Person-Environment-Occupation-Performance และ Model of Human Occupation โดยเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประสบการณ์ตรงของสมาชิกครอบครัวเด็กออทิสติก การสัมภาษณ์ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เพราะมีความเหมาะสมกับธรรมชาติที่ของข้อมูลที่จะได้จากการวิจัย เนื่องจากการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจความหมายการทำหน้าที่ของกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวมากขึ้น และที่สำคัญทำให้ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนอยู่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการถ่ายทอดของผู้ให้ข้อมูลนั้น คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกทำกิจกรรมกับคนในครอบครัวเกิดขึ้นพร้อมกับความรู้สึกที่ใคร่ผูกพันเป็นส่วนหนึ่งเดียวกันของครอบครัว

ข้อจำกัดของงานวิจัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์จากประสบการณ์ส่วนบุคคลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนน้อยจึงไม่สามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ในกลุ่มใหญ่ที่เป็น ประชากรครอบครัวเด็กออทิสติกทั้งหมดได้ และผู้วิจัยตระหนักดีว่าผลการวิจัยไม่ได้เป็นคำตอบ ทั้งหมดของครอบครัวเด็กออทิสติก แต่ผลของการวิจัยนี้ช่วยให้ได้คำตอบว่าครอบครัวเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียนมีการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตอย่างไรและความหมายที่ซ่อนอยู่ในแต่ละ กิจกรรมคืออะไร และในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะครอบครัวเด็กออทิสติกที่มารับ บริการในสถาบันพัฒนาการเด็กราชชนกรินทร์ โดยไม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานบริการอื่น ๆ ในประเทศไทย เนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลาในการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ผู้วิจัยสังเกตเห็นแนวทางในการนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในทางวิชาชีพกิจกรรมบำบัด นักวิชาชีพต่าง ๆ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กออทิสติกและบุคคลทั่วไป โดยเป็นการนำเสนอในความรู้ด้านการบำบัดและการดูแลเด็กออทิสติกที่เกี่ยวกับครอบครัวที่สอดคล้องกับธรรมชาติในการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กออทิสติก เพื่อให้สามารถแนะนำการบำบัดที่เหมาะสมกับครอบครัวเมื่ออยู่ที่บ้าน

โดยการอาจทำให้การแนะนำวิธีการบำบัดที่เหมาะสมกับแต่ละครอบครัวเป็นไปได้อย่างมากขึ้นในการทำความเข้าใจการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กออทิสติก จากผลการวิจัยมีข้อสังเกตว่าการดูแลเด็กออทิสติกต้องมีสมาชิกหนึ่งคนรับหน้าที่หลักในการดูแล ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวและสามารถจดจำคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการบำบัดจากผู้บำบัดหรือครูได้ และสิ่งที่ทำให้ผู้ปกครองมีกำลังใจในการบำบัดคือความก้าวหน้าของเด็กออทิสติกในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวเชื่อถือการบำบัดและทำการบำบัดอย่างต่อเนื่อง โดยการให้คำแนะนำแก่ครอบครัวควรคำนึงถึงบริบทของครอบครัวเด็กออทิสติกเป็นสำคัญและควรให้ผู้ดูแลหลักได้ร่วมวางแผนในการออกแบบวิธีการบำบัดที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของครอบครัว ซึ่งการให้โอกาสผู้ดูแลหลักในการร่วมออกแบบวิธีการบำบัดเมื่ออยู่ที่บ้านนอกจากจะทำให้ได้วิธีการบำบัดที่สามารถทำได้เมื่ออยู่ที่บ้านแล้วยังช่วยให้ผู้ดูแลหลักเกิดความมั่นใจในตนเองในการดูแลเด็กออทิสติกเมื่ออยู่ที่บ้าน เนื่องจากผู้ดูแลหลักจะสามารถนำคำแนะนำที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับสมาชิกครอบครัวคนอื่น ๆ ทราบอย่างถูกต้องและสามารถทำได้จริงเมื่ออยู่ที่บ้าน แม้ว่าผลการวิจัยจะมาจากครอบครัวเด็กออทิสติกเพียง 5 ครอบครัวและอาจมีบริบทอื่น ๆ ที่มีผลต่อการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวอื่น แต่ผู้วิจัยเชื่อว่าการให้ความสำคัญกับครอบครัวจะเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งให้กับครอบครัวในการดูแลเด็กออทิสติกและก่อให้เกิดวิธีการบำบัดที่มีความเหมาะสมเฉพาะตัวเพื่อช่วยให้เด็ก ออทิสติกมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

สำหรับนักกิจกรรมบำบัดที่ทำงานเกี่ยวกับการบำบัดเด็กออทิสติก โดยปกติกระบวนการให้บริการส่วนใหญ่ นักกิจกรรมบำบัดจะมีโอกาสได้พบกับผู้ปกครองหลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดเพื่อรายงานผลการบำบัดและให้คำแนะนำวิธีการบำบัดเมื่อเด็กออทิสติกอยู่ที่บ้าน ซึ่งความก้าวหน้าของการบำบัดเด็กออทิสติกแต่ละรายอาจมีความแตกต่างกัน สาเหตุหนึ่งอาจมาจากครอบครัวไม่สามารถดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องหรือทำการบำบัดเมื่ออยู่ที่บ้านได้ แม้ว่าการบริการทางกิจกรรมบำบัดส่วนใหญ่จะเน้นการให้บริการแบบองค์รวมและเน้นการให้ความสำคัญกับความสามารถในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะในการให้บริการกับเด็กพิเศษอาจจะ

คำนึงถึงความสามารถในการทำการบำบัดของผู้ปกครองแต่สิ่งที่นักกิจกรรมบำบัดอาจมองข้ามไปคือบริบทที่แท้จริงในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเมื่ออยู่ที่บ้าน ซึ่งบทบาทที่ผู้ปกครองได้รับจะมีมากกว่าผู้ดูแลแต่อาจจะมีบทบาทอื่น ๆ ที่ได้รับในครอบครัว หากนักกิจกรรมบำบัดให้ความสำคัญต่อผู้ปกครองในฐานะของสมาชิกในทีมสหวิชาชีพการบำบัดที่ให้อะไรจะตรงกับความต้องการของครอบครัวและเด็กออทิสติกจะได้รับการบำบัดอย่างต่อเนื่องเมื่ออยู่ที่บ้านเนื่องจากคำแนะนำเกี่ยวกับการบำบัดที่ได้รับจะตรงกับความต้องการและการดำเนินชีวิตของครอบครัว นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงการยอมรับว่ามีความเครียดเกิดขึ้นในครอบครัวตั้งแต่เมื่อแรกรู้ว่าลูกเป็นออทิสติกและความเครียดที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการดูแลเด็กออทิสติกที่ส่งผลต่อสมาชิกในครอบครัว รวมถึงวิธีการจัดการความเครียดของครอบครัวด้วยการหาคำตอบเกี่ยวกับโรค อาการและการบำบัดรักษาเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีชีวิตดำเนินต่อไปให้ได้แม้ว่าจะมีเด็กออทิสติกอยู่ร่วมในบ้าน ซึ่งนักกิจกรรมบำบัดสามารถนำข้อมูลในส่วนนี้ไปประกอบการให้บริการแก่ครอบครัวเด็กออทิสติกด้วยการให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในครอบครัวด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโรคออทิสติกที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวและวิธีการจัดการปัญหาหรือแหล่งสนับสนุนต่าง ๆ ที่จำเป็น รวมไปถึงการออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้ปกครองแต่ละครอบครัว ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมักจะส่งเสริมให้เด็กออทิสติกได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้และสมาชิกในบ้านต้องคอยดูแลกันและกันไม่ให้เกิดความเครียดจากการดูแลเด็กออทิสติกมากเกินไป โดยเฉพาะผู้ดูแลหลักที่ต้องหาวิธีการลดความเครียดของตนและปรับวิธีคิดต่อภาวะความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็กออทิสติก เพื่อไม่ให้เกิดความกดดันทั้งตัวเอง ลูกและสมาชิกคนอื่นในครอบครัว โดยความรู้สึกลึก ๆ ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกแต่ละคนจะส่งผลต่อ แรงจูงใจ อรรถลักษณะและศักยภาพในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยเหตุนี้นักกิจกรรมบำบัดสามารถใช้ข้อมูลในส่วนนี้ในการเสริมสร้างการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของสมาชิกครอบครัวเด็กออทิสติก เพื่อช่วยให้เกิดภาวะสุขสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตของสมาชิกแต่ละคน (Baum, & Christiansen, 2005)

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยเสนอว่าควรหาคำตอบเกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กออทิสติกในช่วงวัยต่าง ๆ หรือศึกษาเกี่ยวกับการใช้เวลาในการดูแลเด็กออทิสติกในช่วงวัยต่าง ๆ ของสมาชิกในครอบครัว เพื่อจะทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการใช้เวลาใน

การทำกิจกรรมของครอบครัวอดีตในแต่ละช่วงวัย นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของครอบครัวเด็กอดีตก็ยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากในการศึกษาคั้งนี้พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของตนเองน้อยลงแต่กลับให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของเด็กอดีตมากขึ้น

ซึ่งในการศึกษาคั้งต่อไปการทำความเข้าใจในเรื่องการจัดการเวลาและการจัดการอารมณ์ของครอบครัวเด็กอดีตว่าเป็นอย่างไร อาจช่วยให้เข้าใจความต้องการที่เหมาะสมของครอบครัวเด็กอดีตในการคงความเป็นครอบครัวควบคู่กับการดูแลเด็กอดีตหรืออาจทำการศึกษาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กอดีต โดยเจาะลึกถึงลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่สามารถส่งเสริมสุขภาวะหรือภาวะสุขสมบูรณ์ของครอบครัวว่ามีการจัดการอย่างไร เพื่อช่วยให้ผู้ให้บริการสามารถให้การช่วยเหลือที่สอดคล้องกับการดำเนินไปของวิถีชีวิตครอบครัวเด็กอดีตได้